

55935

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку)**

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. 253-93-94, факс 253-63-71
Web: <http://www.me.gov.ua>, e-mail: meconomy@me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

№ _____

На № _____ від _____

**Народному депутатові України
Львовичкіну С. В.**

*Щодо мінімізації негативних
наслідків зростання цін/тарифів*

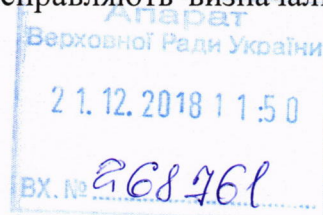
Шановний Сергію Володимировичу!

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 30.11.2018 № 47568/1/1-18 до листа Голови Верховної Ради України від 23.11.2018 № 11/10-1384, Мінекономрозвитку разом з Мінагрополітики, Мінсоцполітики, Мінрегіоном, Мінінфраструктури, МОН, Антимонопольним комітетом, Держпродспоживслужбою, та Держстатом опрацювало порушені у Вашому депутатському запиті від 19.11.2018 № 171-1/31, оголошеному на засіданні Верховної Ради України 23.11.2018, питання стримування інфляції та мінімізації негативних соціальних наслідків зростання цін/тарифів і повідомляє.

Основні засади цінової політики визначає Закон України “Про ціни і ціноутворення” (далі – Закон).

Відповідно до Закону (частина перша статті 4, стаття 12) основними напрямками державної цінової політики є, зокрема, розвиток національної економіки та підприємницької діяльності, розширення сфери застосування вільних цін, збалансованості ринку товарів та підвищення їх якості, забезпечення соціальних гарантій населенню в разі зростання цін та необхідних економічних гарантій для виробників, орієнтація цін внутрішнього ринку товарів на рівень цін світового ринку. Державне регулювання цін застосовується на товари, які справляють визначальний

М2 Мінекономрозвитку
Вих. № 3805-01/55935-02 від 19.12.2018 12:50:44

9

вплив на загальний рівень і динаміку цін, мають істотну соціальну значущість, а також на товари, що виробляються суб'єктами, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку (житлово-комунальні послуги, загальнодоступні поштові, телекомунікаційні та транспортні послуги, окремі споживчі товари).

Державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими (забезпечувати відповідність ціни на товар витратам на його виробництво, продаж/реалізацію та прибуток від його продажу/реалізації, містити інвестиційну складову). Установлення державних регульованих цін на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, без визначення джерел для відшкодування різниці між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів не допускається і може бути оскаржено в судовому порядку.

Зміна рівня державних регульованих і вільних цін здійснюється у зв'язку із зміною умов виробництва і продажу (реалізації) продукції, що не залежать від господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Крім цього, відповідно до Угоди про коаліцію депутатських фракцій "Європейська Україна" та Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої постановою Верховної Ради України від 14.04.2016 № 1099-VIII, в рамках реалізації заходів щодо нової політики енергетичної незалежності здійснюється ліквідація перехресного субсидіювання шляхом встановлення цін/тарифів на енергоносії для всіх категорій споживачів, включаючи населення, на економічно обґрунтованому рівні (перехід до ринкових цін/тарифів) із синхронним запровадженням механізмів компенсацій для малозабезпечених верств населення.

У жовтні поточного року через сезонний чинник у формуванні цін на споживчому ринку інфляція становила 1,7% (у розрахунку до попереднього місяця), з початку 2018 року (до грудня 2017 року) ціни зросли на 7,4% (торік за цей же період – на 11,5%). Крім сезонності жовтнєве зростання цін було обумовлено адміністративним впливом від підвищення мінімальних цін на окремі види алкогольних напоїв та зовнішнім чинником, пов'язаним із зростанням цін на нафту на світовому ринку. В цілому, поточна цінова динаміка знаходиться повністю у прогнозованому тренді й відповідає загальній тенденції позитивного розвитку економіки. Небазова інфляція через збільшення вартості палива та мастил,

алкогольних напоїв і продовольчих товарів, що зазнають сезонних коливань (сирих або з низьким ступенем промислової обробки) прискорилося до 2,3% (внесок до загальної інфляції – 0,9 в. п.) порівняно з 1,9% у вересні. Разом з тим базова інфляція уповільнилася до 1,3% у жовтні (внесок – 0,8 в. п.) порівняно з 1,9% у вересні. Зростання цін у жовтні пов'язано з подорожчанням послуг та товарів, що імпортуються (у зв'язку із певним посиленням імпортозалежності, вагомий вплив на ринок мала попередня девальвація гривні).

Ціни на продукти харчування на споживчому ринку України в листопаді 2018 року зросли на $\uparrow 1,3\%$ (торік за цей же період – на 12,5 %). Найбільше зростання цін (на $\uparrow 9,1\%$) зафіксовано на овочі. На $\downarrow 4,5\%$ подешевшали фрукти, на 1,7-0,4% - цукор, свинина, яйця, м'ясо птиці. У той же час на $\uparrow 4,5\%$ -1,3% зросли в ціні молоко та молочні продукти, хліб і хлібопродукти, масло, сало, макаронні вироби, риба та продукти з риби.

Слід зауважити, що практика державного регулювання цін на продукти харчування, яка застосовувалася до червня 2017 року шляхом встановлення граничних розмірів рентабельності їх виробництва, торговельних надбавок та декларування зміни цін, не досягала мети стримування зростання цін, а лише запобігала створенню сприятливих конкурентних умов у сфері їх виробництва та реалізації, залученню інвестицій у модернізацію вітчизняного виробництва цієї продукції та будівництво нових технологічних ліній.

Будь-яке державне регулювання має негативний вплив на конкуренцію, оскільки замість закону попиту і пропозиції починає працювати механізм адміністративного регулювання, що обмежує самостійність підприємств в частині отримання прибутку і використання його задля зменшення витратної частини собівартості з метою отримання конкурентних переваг.

Задля унеможливлення спекуляцій з цінами на ринку продовольства, забезпечення розумного ціноутворення на харчові товари та насичення продовольчого ринку підписаний Меморандум про співпрацю між Антимонопольним комітетом, Мінагрополітики і Держпродспоживслужбою, який передбачає, зокрема, розроблення спільних підходів до розгляду проблемних питань щодо ситуації на продовольчих ринках України; регулярний обмін інформацією щодо ситуації на

ринках продовольчих товарів, насиченості ринків та проявів недобросовісної конкуренції; створення робочих груп з метою прогнозування, упередження та реагування на цінові збурення на продовольчому ринку та запровадження механізмів оперативного обміну інформацією у разі виникнення цінових збурень на ринках продовольчих товарів.

Протягом 10 місяців 2018 р. органами Антимонопольного комітету прийнято рішення про припинення 183 антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання та зловживань монопольним домінуючим становищем, що стосувалися встановлення і застосування цін, які були б неможливими за умов значної конкуренції на товарних ринках, та ще 140 порушень у вигляді антиконкурентних змов на торгах під час проведення закупівель за державні кошти, які, як правило негативно впливали на рівень цін на предмет закупівлі.

Довідково: за результатами дій органів Антимонопольного комітету розмір повернутих та попереджених неправомірних втрат і витрат юридичних і фізичних осіб за 9 місяців 2018 року склав понад 1,58 млрд. гривень.

Держпродспоживслужбою протягом січня – жовтня 2018 р. здійснено 321 перевірку суб'єктів господарювання з питань дотримання державної дисципліни цін. Під час проведення перевірок порушення встановлено в 165 випадках.

За результатами проведених перевірок прийнято 94 рішення про застосування адміністративно-господарських санкцій на загальну суму 1,2 млн. грн., в тому числі штраф – 662,5 тис. гривень. Відповідно до приписів та рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій та складених приписів було здійснено перерахунки споживачам та фактично повернуто їм коштів на загальну суму 4,9 млн. гривень.

Держпродспоживслужбою здійснювався моніторинг застосування державних регульованих цін на лікарські засоби, які внесені до реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, затвердженого наказом МОЗ від 03.04.2017 № 360 (зі змінами), шляхом отримання інформації від суб'єктів господарювання, які беруть участь у програмі “Доступні ліки”.

Довідково: головними управліннями Держпродспоживслужби в областях та м. Києві протягом січня - жовтня 2018 р. проведено 10862 заходів з моніторингу, проаналізовано понад 2,2 млн. цін на лікарські засоби з питань дотримання вимог законодавства у сфері ціноутворення.

Соціальні гарантії населенню у зв'язку із зростанням цін забезпечуються шляхом запровадження системи компенсаційних виплат та індексації грошових доходів соціально-економічних груп населення відповідно до законодавства (частина перша статті 9 Закону).

За даними II кварталу 2018 р. порівняно з відповідним періодом 2017 р. номінальні доходи населення зросли на 25,9 відсотка. Наявний дохід, який може бути використаний населенням на придбання товарів та послуг, збільшився на 22,4%, а реальний наявний, визначений з урахуванням цінового фактору, – на 9,7 відсотка.

Відповідно до Закону України “Про Державний бюджет України на 2018 рік” розмір прожиткового мінімуму, а також розміри державних соціальних гарантій, що визначаються на його основі, в цілому за рік (грудень 2018 р. до грудня 2017 р.) зросли на 9,0%. Розмір мінімальної заробітної плати з січня 2018 р. підвищено на 16,3 відсотка.

Довідково: середньомісячна заробітна плата за січень-жовтень 2018 р. становила 8666 грн., що на 25,6% більше ніж у відповідному періоді 2017 р., реальна заробітна плата за цей період зросла на 13,0 відсотків.

Середній розмір пенсії станом на 01.10.2018 склав 2576,89 грн., що на 5,3% більше у порівнянні з відповідною датою 2017 року.

Крім того, на державному рівні соціальний захист малозабезпечених родин, у тому числі сімей з дітьми, забезпечується шляхом надання їм допомоги згідно із Законом України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям” залежно від майнового стану та сукупного доходу сім'ї.

Довідково: станом на 01.11.2018 державну допомогу отримувало 1444,9 тис. сімей з дітьми, 259,9 тис. малозабезпечених сімей, 424,6 тис. осіб з інвалідністю з дитинства та законних представників дітей з інвалідністю.

Підвищення розмірів державних соціальних стандартів та гарантій безпосередньо залежить від фінансово-економічної ситуації в країні і відбувається з урахуванням реальних можливостей держави щодо забезпечення своєчасного і у повному обсязі фінансування уже прийнятих рішень щодо соціального захисту населення.

Разом з тим, як свідчить аналіз, збільшення цін на споживчі товари та послуги впливає на зростання фактичного розміру прожиткового мінімуму, який

обчислюється для спостереження за динамікою рівня життя населення відповідно до статті 5 Закону України “Про прожитковий мінімум”.

Довідково: розмір фактичного прожиткового мінімуму у цінах жовтня 2018 р., порівняно з жовтнем 2017 р. підвищився на 7,8–9,1%, при цьому вартість набору продуктів харчування, врахована у його розмірі, зросла на 8,0–9,3 відсотка.

З метою недопущення зниження купівельної спроможності громадян місцеві органи виконавчої влади також мають вживати заходи, спрямовані на підвищення рівня життя населення, зокрема шляхом надання додаткової підтримки вразливим верствам населення, адресних знижок на споживчі товари/послуги, введення в обіг адресних соціальних карток для соціально вразливих верств населення.

З повагою

**Перший віце-прем'єр-міністр України –
Міністр економічного розвитку і торгівлі
України**

Степан КУБІВ